

**VERBOND VAN POOLSE OUD-STRIJDERS EN VETERANEN VAN DE
1° PANTSERDIVISIE VAN GENERAAL MACZEK IN BELGIE vzw**

**ZWIAZEK POLSKICH KOMBATANTÓW I WETERANÓW
1 DYWIZJI PANCERCERNEJ GEN. MACZKA W BELGII vzw**

Aangesloten bij: Verenigde Oud- strijders Antwerpen
Poolse Confederatie in België
Federation des Anciens Combatans Polonais en Belgique
Europese Federatie der Oud-strijders en Militairen

KOMUNIKAT

Maatschappelijke zetel: Scheidreef 15
2950 Kapellen
Tel: 03 / 666.31.82
e-mail: ebi.styranka@skynet.be

3 MAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

VIERDE KWARTAAL
van het jaar 2005 / 02 - 27ste jaargang

Correspondentieadres & Sekretariaat:
V.P.O. & 1°PI.PsDiv.Be.
Huybergsebaan 5
2910 Essen
Tel: 03 / 667.73.18
E-mail: bvpo1978@hotmail.com

KBC Bank: 403-6072151-24

V.P.O. & 1° PI.Ps.Div.Be.
Gesticht: 14/12/78
Laatst gewezigd: 29/09/05
Ondernemingsnr. 418.948.443

RAAD VAN BESTUUR

Voorzitter: (R) Cdt. Wacław Styranka
Vice Vz: Dhr. Jos Stoffels
Vice Vz: Dhr. Jan Cornelissens
Secretariaat: Mevr. Dorota Dobrzynska
Penningmeester: Mevr. B. Mackaay
Raadsleden: Mevr. A. Czacka

Buiten de raad van bestuur:
Ere Voorzitter Emeritus: Ere Maj. Zbigniew Rosinski
Rekening toezichter: De Heer C. Boone

WOORD VAN DE VOORZITTER

België vierde dit jaar zijn 175 ste verjaardag. Onze Poolse voorvaderen speelden bij het ontstaan hiervan een belangrijke rol. Koning Leopold I haalde zijn oude strijdmakkers, Poolse officieren naar België. Het waren deze officieren die het Belgische leger aanvoerden in zijn campagne tegen het Nederlandse leger. Generaal Jan Skrzynecki werd zelfs tot stafchef van het Belgische leger benoemd.

Een tweede Poolse "invasie" vond plaats in de jaren '20, nadat de Limburgse kolenvelden ontdekt werden. Groot probleem was dat er onvoldoende geschoolde mijnwerkers ter beschikking waren om deze rijkdom te exploiteren.

Een derde Poolse "invasie" geschiedde in september 1944. Generaal Maczek rolde met zijn Eerste Poolse Pantserdivisie België binnen, bevrijdde Proven, Poperinge, Ieper, Roeselare, Tielt, Ruiselede, Aalter, Gent, Lokeren, St. Niklaas, Beveren, Stekene, St. Gillis-Waas, Kemzeke, heel de Linker Oever, Wilrijk, Willebroek, Merksem, Merksplas, Beerse en Turnhout.

Ieder jaar nemen wij deel aan de verschillende plechtigheden en leggen wij bloemen neer op de Poolse graven te Tielt, Maldegem, Stekene, het Schoonselhof te Antwerpen en in Lommel.

De vierde "invasie" Polen vond plaats in de naoorlogse jaren. Vele Poolse Oud-strijders en Poolse dwangarbeiders uit de Duitse fabrieken, boerderijen en kampen kregen het statuut van: "Displaced Persons". Zij waren de slachtoffers van het socialisme van Stalin en van het nationaal socialisme van Hitler. België werd voor velen onder hen een tweede vaderland. De toenmalige minister Achiel Van Acker verleende hen het recht om in de steenkoolmijnen te werken.

Vele Belgische collaborateurs en Oostfront strijders kregen de mogelijkheid om 5 jaar in de steenkool mijnen te werken. Zo konden zij hun afgenomen burgerrechten terug krijgen. Enkele onder hen timmerden aan een politieke carrière. Eentje werd zelfs minister! Mijn vader die het juk van Stalin en Hitler overleefde kreeg het "recht" om 30 jaar in de mijn werken!

Maar haat en misnoegdheid vind je niet bij deze "Displaced Persons". Integendeel, zij steken hun sympathie en dankbaarheid voor diegenen die hen opvingen en hielpen niet onder stoelen of banken. Dankzij deze Poolse bevrijders kunnen, wij hun kinderen, rekenen op een ontzettende grote sympathie en warme vriendschap van de gemeenschap waarin wij leven.

Met kerstmis wens ik dat ons Belgisch parlement rekening houdt met de hierboven vernoemde sympathie. Dat het moratorium tegen de arbeiders uit de nieuwe landen niet verlengd wordt.

Het zijn jonge mensen met jonge kinderen. Dat heeft onze vergrijsde economie en samenleving nodig. Onze Sociale Zekerheidskas heeft dit vers bloed nodig. Hoe gaan wij anders diegenen verzorgen die jarenlang deze kas hebben gespijst.

In naam van ons bestuur wens ik iedereen die dit leest, al onze leden en sympathisanten een vrolijk kerstfeest, een gelukkig nieuwjaar, voorspoed en gezondheid.

(R) Cdt W. Styranka
Voorzitter

SLOWO PREZESA

W tym roku, Belgia obchodziła 175-lecie swego istnienia. Nasi polscy przodkowie odegrali tu bardzo ważną rolę. Król Leopold I sprowadził do Belgii polskich oficerów, którzy dowodzili armią belgijską w walkach przeciwko armii holenderskiej. General Skrzynecki, został nawet mianowany szefem sztabu armii belgijskiej.

Druga „polska inwazja” dotyczy lat dwudziestych, kiedy to zostały odkryte złoża węgla w Limburgii. Powaznym problemem był wówczas brak przeszkolonych górników, gotowych do eksploatacji tych bogactw.

Trzecia „polska inwazja” miała miejsce we wrześniu 1944 roku. General Maczek, wkroczył do Belgii ze swoją Pierwszą Polską Dywizją Pancerną, która oswobodziła Proven, Poperinge, Ieper, Roeselare, Tielt, Ruiselede, Aalter, Gent, Lokeren, St. Niklaas, Beveren, Stekene, St. Gillis-Waas, Kemzeke, Wilrijk, Willebroek, Merksem, Merksplas, Beerse, Turnhout.

Co roku bierzemy udział w licznych uroczystościach, składając hołd i wieniec na grobach polskich żołnierzy w Tielt, Maldegem, Stekene, Schoonselhof w Antwerpii i w Lommel.

Czwarta „polska inwazja”, to lata powojenne. Wielu polskich weteranów, przymusowych robotników z niemieckich fabryk i gospodarstw rolnych, oraz jeńców z licznych obozów, otrzymało status „Displaced Persons”. Byli to zarówno ofiary stalinizmu jak i faszyzmu. Dla wielu z nich Belgia stała się drugą ojczyzną. Ówczesny minister Achiel van Acker dał im prawo do pracy w kopalniach węgla.

Wielu belgijskim kolaborantom i żołnierzom walczącym na froncie wschodnim umożliwiono ponowne otrzymanie praw cywilnych po 5-letniej pracy w kopalni. Niektórzy z nich rozpoczęli później karierę polityczną. Jeden z nich został nawet ministrem. Mój ojciec, który przeżył terror zarówno Stalina, jak i Hitlera, mógł 30 lat pracować w kopalni!

Ale niezadowolenia w tych „Displaced Persons” napewno nie znajdziemy. Wręcz przeciwnie, przez te wszystkie lata, okazują oni swoją sympatyczność tym, którzy ich przygarnęli i okazali pomoc. Dzięki tym polskim żołnierzom, my ich dzieci na codzień doświadczamy sympatii i przyjaźni w wisku w którym żyjemy.

Zbliżają się Święta Bożego Narodzenia, czas życzeń, dlatego też życzyłbym sobie, aby belgijski parlament brał pod uwagę te w/w sympatie. Aby nie przedłużano moratorium w stosunku do robotników z nowych krajów członkowskich. Najczęściej są to młodzi ludzie z małymi dziećmi. A przecież tego nasze starzejące się społeczeństwo potrzebuje.

W imieniu zarządu naszego związku składam wszystkim członkom, sympatykom oraz wszystkim czytającym te słowa Wesołych Świąt i Szczęśliwego Nowego Roku w zdrowiu i pomysłowości.

(R)Cdt W. Styranka
Prezes

KATYN – 65 jaar

Dit jaar herdenken wij de verschrikkingen die 65 jaar geleden in Katyn hebben plaatsgevonden. Katyn is voor ons Polen een van de meest pijnlijke gebeurtenissen uit onze geschiedenis! Katyn associëren wij nog steeds met beulen. Kat = beul, de plaats waar deze verschrikkelijke moorden plaatsvonden.

Op 5 maart 1940 schreef L. Beria de Commissaris Generaal van de NKVD, de voorloper van de KGB, een brief met classificatie: "STRENG GEHEIM". Daarin omschreef hij een nauwkeurig uitgewerkt plan i.v.m. de liquidatie van de Poolse krijgsgevangenen. Het voorgestelde plan werd goedgekeurd en ondertekend door Stalin, Woroszyłow; Molotow, Mikojan, Kalinin en Kaganowicz. Dit waren de leden van het toenmalig Polit bureau, m.a.w. de hoogste gezagdragers van de Sovjet Unie.

Terwijl Polen tegen de Duitse agressor vocht, vielen de Sovjets op 17 september 1939 de Polen in hun rug aan. Dit overeenkomstig met het geheim akkoord van augustus 1939 tussen Stalin en Hitler. Hierdoor verbraken de Sovjets het vredesverdrag met Polen.

Het liquideren van de Poolse krijgsgevangenen werd op verschillende plaatsen uitgevoerd: Katyn, Twer, Charków en vele andere dorpen. Vooral de Poolse elite werd geliquideerd.

Alles en iedereen dat een vrij en onafhankelijk Polen vertegenwoordigde.

Het was een wraakactie op de overwinning van 1920, toen de Polen verhinderden dat de Sovjets heel Europa veroverden.

De Polen waren niet op de hoogte van hun lot. Tot op het laatste ogenblik heeft men hen doen geloven, en waren zij zelf ervan overtuigd levend terug naar Polen te geraken.

Maar de realiteit was verschrikkelijk! Hun handen werden op de rug gebonden. Over hun hoofd werd een zak getrokken, vaak een zak vol zaagsel.

Velen riepen vruchteloos om hulp, andere zongen moedig religieuze of patriottische liedjes. Totdat ze met een nekschot geveld en met een stamp van hun beul het graf ingeduwd werden. Men deed zelfs de moeite niet om de dood vast te stellen. Zo gebeurde het dat velen levend begraven werden.

Op deze wijze liquideerden de Sovjets 25.421 Poolse krijgsgevangenen wiens namen terug te vinden zijn in het Veld Kathedraal van het Pools leger te Warschau.

Midden 1941 valt Hitler de Sovjet Unie binnen. Zo gebeurde het dat de Duitse legers de Poolse graven van de vermoorde Poolse Officieren ontdekten. Berlijn stuurde dit bericht op 13 april 1943 via haar radio in Berlijn, wereldwijd de eter in.

Generaal Sikorski die de Poolse regering in ballingschap in Londen leidde, kreeg hierover van Moskou geen uitleg. Hij verzocht het Internationale Rode Kruis het onderzoek naar deze moorden uit te voeren. Het resultaat van dat onderzoek bracht aan het licht dat de moorden uitgevoerd werden in de lente van 1940. Dit was vóór de Duitse inval in de Sovjet Unie.

Naar aanleiding van dit rapport verbreekt de Sovjet Unie haar diplomatieke contacten met de Poolse regering in ballingschap te Londen. Zij dienden zelf officieel een klacht tegen de Duitsers in.

Op het proces te Neurenberg handhaaft de Sovjet Officier deze aanklacht, maar tijdens de uitspraak op 30 september wordt er met geen woord verwezen naar deze genocide.

Het US congres van 12 december 1952 verklaarde de Sovjet Unie als enige schuldige van deze misdaad. Het duurde tot 1990 voordat de Sovjet Unie onder Gorbatsjow dit toegaf. Informatie in de Sovjet Archieven i.v.m. deze misdaad werden aan de Poolse overheid ter beschikking gesteld. In 1992 ontvingen de Polen zelfs copie's van deze documenten via Boris Jeltsin.

Vandaag zijn de archieven terug onbeschikbaar voor de Poolse overheid. Rusland zwijgt terug in alle talen over deze genocide. Het is en blijft een misdaad tegen de mensheid, waar wij niet onverschillig voor mogen blijven.

De schuldigen zijn gekend. Mag deze misdaad dan onbestraft en ongekend blijven in de wereld kronieken? De generaties na ons hebben recht op de waarheid!

Het is onze wens dat zij de ware geschiedenis kennen.

15 augustus 2005

Włodzimierz Dropinski

65 – LECIE KATYNIA

Wspomnienie o Katyniu to przypomnienie jednej z najbolesniejszych stron historii naszego Narodu. Już sama nazwa „Katyn” kojarzy się z katami, którzy dopuścili się tej potwornej zbrodni.

65 lat temu, w ściśle tajnym liście z 5 marca 1940 roku do Stalina, komisarz generalny NKWD ZSRR, L. Berja, przedstawia plan likwidacji jenców polskich, który został zatwierdzony widniejącymi na pierwszej stronie tego listu podpisami: Stalina, Woroszyłowa, Molotowa, Mikołajana, Kalinina i Kaganowicza. Stanowili oni „Biuro polityczne”, to znaczy najwyższy organ władzy Rosji sowieckiej.

Chodziło o jenców polskich, zagarniętych przez armię czerwoną po jej zdradzieckiej inwazji na ziemię Rzeczypospolitej 17 września 1939 roku.

Inwazja ta była konsekwencją tajnego paktu Hitlera ze Stalinem, podpisanego w sierpniu tego samego roku. Była ona również jawnym pogwałceniem istniejącego paktu o nieagresji między ZSRR a Polską.

Miejszem zbrodni był nie tylko las katyński, ale również Twier i Charków, oraz szereg innych miejsc, gdzie wymordowano przede wszystkim oficerów polskich, ale również funkcjonariuszy policji, administracji i sadownictwa... Chodziło o bezwzględna likwidację polskiej elity – wszystkich tych, którzy w społeczeństwie polskim przedstawiali element myślenia i świadomości. Wszystkich tych, którzy stali wiernie w obronie suwerenności i niepodległości Polski.

Politycy sowieccy chyba też nigdy nie wybaczyli Polakom ich zwycięstwa nad armią bolszewicką w 1920 roku, co im wówczas przeszkodziło w planowanym przez nich opanowaniu Europy.

Znajdujący się w różnych obozach koncentracyjnych Polacy, nie wiedzieli co ich czekało. Ich obozowi dozorczy mówili jedynie o przemieszczeniach między obozami, a nawet puszczali pogłoski o ich rychłym transporcie do Polski. W rzeczywistości chodziło o wywołanie u więźniów atmosfery nadziei i tym samym pozbawienie ich czujności. To co spotkało jenców polskich, było dla nich, przynajmniej do czasu zanim powieszono im ręce, czym zupełnie nieoczekiwanym. Dalsza rzeczywistość okazała się potworna: jenców polskich gnano, powieszanych jak bydło, szturchając ich bagnętami, niektórzy mieli zakneblowane usta, inni głowy owinięte płaszczem. Jeszcze innym zarzucono na głowy worki wypełnione wiórami i trocinami, tak, że człowiek taki, idąc na zagładę prosto w drodze się dusił. Niejeden z nich krzyczał i niewatpliwie to z tego powodu „zamykali” im usta. Większość z nich, jednak zdając sobie sprawę, że to ich ostatnie chwile, wznosiła potężnym głosem hymny patriotyczne i religijne...niebawem miała ich czekać kula w potylicę i zepchnięcie, kopniakiem, do wspólnego grobu; a potem przysypanie ziemią – nawet tych, którzy byli tylko ranni...

Liczba pomordowanych w powyższych okolicznościach, wynosi 25.421 osób – nazwiska ich widnieją od niedawna w Polowej Katedrze Wojska Polskiego w Warszawie.

W połowie 1941 roku wybuchła wojna między Hitlerem a Stalinem. Wojska niemieckie, posuwając się w głąb Rosji odkrywają „doly śmierci z ciałami polskich oficerów”, co „Radio – Berlin” podaje do wiadomości publicznej 13 kwietnia 1943 roku.

Premier Rządu Polskiego na emigracji, generał Sikorski, nie mogąc otrzymać konkretnych wyjaśnień ze strony Moskwy, odwołuje się do Międzynarodowej Komisji Czerwonego Krzyża, celem zbadania okoliczności tej zbrodni. Komisja ta, orzeczeniem z dnia 1 maja 1943 roku, potwierdza, że zbrodnia została dokonana na wiosnę 1940 roku.

Stwierdzenie to jest zasadniczej wagi, bo jasno wskazuje jako sprawcę mordu Związek sowiecki, który w 1940 roku niepodzielnie sprawował władzę na tym terytorium.

Związek sowiecki, niezadowolony z obrotu sprawy, zrywa stosunki dyplomatyczne z Polskim Rządem Emigracyjnym i oskarża oficjalnie Niemców, jako sprawców zbrodni.

Po wojnie, podczas procesu w Norymberdze, prokurator sowiecki, podtrzymując oskarżenie przeciw Niemcom jako sprawcom zbrodni, oświadcza, że chodzi tutaj o „ludobójstwo”.

Wyrok trybunału norymberskiego z 30 września 1946 roku, przemilcza sprawę Katynia.

W ten sposób kłamstwo sowieckie na temat sprawców zbrodni, przez kilkadziesiąt lat krąży po Europie, wbrew dobitnym oświadczeniom Polskiego Rządu Emigracyjnego w Londynie, a i później wbrew oświadczeniu Komisji Kongresu Stanów Zjednoczonych z dnia 22 grudnia 1952 roku, które stwierdza, że zbrodni katyńskiej dopuścił się Związek sowiecki.

Dopiero za Gorbaczowa, w 1990 roku, ZSRR przyznaje, że sprawcą zbrodni było sowieckie NKWD i przekazuje Polsce informacje na temat całego szeregu miejsc karni. W 1992 roku, wysłannik Borysa Jelcyna wręcza Polakom kopie dokumentów, dotyczących tej zbrodni.

W obecnym stadium stosunków polsko – rosyjskich, należy stwierdzić, że archiwa w tej sprawie stały się ponownie niedostępne.

Zbrodnia katyńska, którą sam prokurator sowiecki nazwał kiedyś „ludobójstwem”, jest ze strony Rosji, dzisiaj pomniejszana jeżeli prosto nie przemilczana.

Z naszej, polskiej strony, powinniśmy uważać, że zbrodnia ta, ze względu na swoją potworność, nie jest wyłącznie sprawą stosunków polsko-rosyjskich, wchodzi ona bowiem w zakres „ludobójstwa” na szeroka skale, a to dotyczy całej ludzkości, a w szczególności świata cywilizowanego, który, jeśli chce rzeczywiście bronić zasad etyki na polu międzynarodowym, nie może być nadal w tej sprawie obojętny.

Teraz, kiedy winny przyznał się do winy, oczekujemy jej rejestracji w kronice światowej i w umysłach ludzi, tak, aby przyszłe pokolenia nie były pozbawione wiedzy zgodnej z prawdą historyczną.

LOMMEL

Niet alle soldaten die onder leiding van Generaal Maczek hebben gestreden, hebben het doel van hun strijd op het Belgische grondgebied verwezenlijkt zien worden, want minstens 360 kameraden hebben hier hun laatste rustplaats gevonden.

Op het grootste Poolse ere-veld van België dat zich in de stad Lommel bevindt, zijn 257 graven van gesneuvelden, die hun leven hebben gegeven in de strijd voor de bevrijding van België. In het algemeen is hier niets vreemds aan, ware het niet dat in deze regio geen enkele militaire actie door Poolse soldaten heeft plaats gevonden. De reden voor één centrale begraafplaats was, dat de gelegenheid werd geboden om tegen een aantrekkelijke prijs, een ruim 1 ha groot perceel grond aan te kopen aan de rand van de stad Lommel.

In 1947 werd aan het 84e British Graves Concentration Unit de taak gegeven om de zich in België bevindende graven naar Lommel over te brengen. Steden, zoals Tielt en Stekene, weigerden echter vergunning te geven om de lichamen van de Poolse soldaten die zich op hun grondgebied bevonden over te laten brengen naar het nieuw opgerichte mausoleum. Onze helden zijn ons relikwie was hun standpunt.

In 1959 werd op de begraafplaats een beeld geplaatst dat de gesneuvelden herdenkt, de ontwerper hiervan is Marion Wnuk uit Warschau. Het beeld stelt een vrouw voor die om haar gesneuvelde zonen weent. In 1990 werd achter dat beeld een groot stalen kruis geplaatst en in 1994 werd ook een herdenkingszaal gebouwd volgens het ontwerp van Daria Jezierska. In 2000 werden witte natuurstenen kruisen op de graven van de overledenen geplaatst, welke werden gefinancierd door Polen en op 15 oktober 2000 werd de vernieuwde begraafplaats mede dankzij de inspanning van de Poolse en Belgische overheid, plechtig ingewijd.

Zoals elk najaar vond op 30 oktober de officiële herdenking plaats voor de Poolse soldaten die op Belgisch grondgebied gesneuveld zijn. Spijtig was, dat vanwege de tweede ronde van de presidentsverkiezing in Polen, deze plechtigheid op hetzelfde tijdstip plaats vond als 61e herdenking van de bevrijding van het Nederlandse Breda. Helaas verkozen meerdere delegaties aanwezig te zijn op de laatste rustplaats van Generaal Maczek.

De plechtigheid in Lommel startte met een optocht van het stadhuis naar het kerkplein. Bij het monument van de gesneuvelden werden kransen neergelegd door de burgemeester van de stad Lommel, Dhr. Louis Vanvelthoven en de ambassadeur van Rep. Polen, Dhr. Iwo Byczewski. In de kerk werd de heilige Mis voorgedragen door Rector Ryszard Sztylka. Het einde van de plechtigheid vond plaats op het Poolse ere-veld waar toespraken werden gehouden en kransen gelegd onder assistentie van mensen in traditionele klederdracht afkomstig uit verschillende Poolse regionen. Dit jaar werden kransen neergelegd door afgevaardigden van o.a.: Polen, België, Tsjechië, Slowakije, Hongarije, Duitsland, VS, Rusland en Oekraïne. Er ontbraken ook geen vertegenwoordigers van verscheidene Poolse en Belgische organisaties.

Wat de reden van haar aanwezigheid was, antwoordde een bewoonster van Lommel; "Dit herdenken is niet enkel het laten blijken van onze waardering voor de Poolse bevrijders, het is ook een belangrijke waarschuwing dat elke oorlog hoe dan ook, niets anders is dan alleen maar wreedheid".

Na afloop van het officiële gedeelte werden alle deelnemers uitgenodigd voor een receptie in de Poolse club "Polonez" in Beringen, waarna het spijtig was om al naar huis terug te keren...

Het neerleggen van de krans was voor onze vereniging een aangenaam en ontroerend moment. Onze leden oud-strijders brachten hulde aan de gesneuvelden tezamen met de jongste generatie, leerlingen van de Poolse School van gen. Maczek uit Antwerpen.

Lommel

Nie wszyscy polscy żołnierze walczący pod dowództwem generała Maczka doczekali pomysłnego zakończenia działań wojennych rozgrywających się na terenie Belgii, bowiem 360 z nich swoje ostatnie miejsce spoczynku znalazło właśnie tutaj.

Na największym Polskim Cmentarzu Honorowym znajdującym się w Lommel (Limburgia) umieszczonych jest 257 grobów poległych, którzy oddali swe życie w walce o wyzwolenie Belgii. Generalnie nie byłoby w tym nic dziwnego, gdyby nie fakt, iż polskie oddziały nie toczyły jakichkolwiek walk w tych regionach. Powodem usytuowania tego centralnego miejsca pochówku polskich żołnierzy rozsianskich po całej Belgii, była wielce korzystna możliwość zakupu ponad hektarowego obszaru na zalesionych terenach gminy Lommel. W 1947 roku zadaniem przeniesienia do Lommel istniejących mogił zajęła się utworzona do tych celów 84 Brytyjska Jednostka (84 British Graves Concentration Unit). Miasta takie jak Tielt i Stekene odmówiły zgody na przeniesienie na to świeżo utworzone mażoleum grobów polskich żołnierzy spoczywających na ich terenach tłumacząc swoją decyzję: „kto stał się bohaterem, jest naszą relikwią”.

Na terenie cmentarza w 1959 roku wzniesiony został pomnik upamiętniający poległych, którego autorką jest Marion Wnuk z Warszawy. Rzeźba przedstawia kobietę oplakującą swych poległych synów. W roku 1990 za pomnikiem umieszczono ogromny stalowy krzyż, a w 1994 roku zbudowano izbę pamięci według projektu Darii Jezierskiej.

W 2000 roku Polacy sfinansowali białe krzyże na grobach poległych, a 15 października 2000 roku odbyło się uroczyste poświęcenie cmentarza, odnowionego dzięki wspólnym wysiłkom polskiego i belgijskiego rządu.

Podobnie jak każdej jesieni, 30 października tego roku miało miejsce oficjalne upamiętnienie wszystkich polskich żołnierzy poległych na terenach Belgii. Szkoda jednak, że ze względu na drugą turę wyborów prezydenckich w Polsce uroczystość ta pokryła się w czasie z obchodami 61-rocznicy wyzwolenia holenderskiej Bredy. Niestety większość oficjalnych delegacji udała się właśnie na miejsce ostatniego spoczynku generała Maczka.

Uroczystość w Lommel rozpoczęta została przemarszem z rynku głównego do placu kościelnego. Tam też przy pomniku bohaterów wojennych, złożone zostały wieniec przez burmistrza miasta Lommel pana Luis Vanvelthoven i ambasadora RP pana Iwo Byczewskiego. W pobliskim kościele msze w intencji poległych poprowadził ksiądz rektor Ryszard Szytka. Zakonczenie uroczystości miało miejsce na Polskim Cmentarzu Honorowym, gdzie znalazły miejsce przemówienia i składanie kwiatów w asyście par ubranych w tradycyjne regionalne polskie stroje.

W tym roku wieniec złożony zostały przez następujące kraje: Polskę, Belgię, Czechy, Słowację, Węgry, Rosję, Niemcy, USA, Ukrainę. Nie zabrakło również przedstawicieli licznych polskich i belgijskich organizacji.

Mieszkaneczka Lommel na pytanie dotyczące celu jej wizyty na polskim cmentarzu odpowiedziała: „Kultywowanie pamięci nie jest jedynie okazywaniem wdzięczności naszym polskim wyzwolicielom, jest również ważnym ostrzeżeniem przed każdą wojną, która w rezultacie jest niczym innym niż okrucieństwem.”

Po zakończeniu oficjalnej części wszyscy uczestnicy zaproszeni zostali na przyjęcie do polskiego klubu „Polonez” w Beringen, skąd doprawdy aż zał było odchodzić...

Dla naszego związku okazją do złożenia wianca była niezmiernie miła i wzruszająca. Członkowie kombatancki złożyli hold poległym wraz z najmłodszym pokoleniem, uczniami szkoły im. Generała Maczka z Antwerp.

ALSNOG EEN ONDERSCHIEDING

Bureaucratie en politiek hebben tientallen jaren een onderscheiding in de weg gestaan voor de Polen die tijdens de Tweede Wereldoorlog meevochten in de Slag om Arnhem. Vrijdag, 09.12.2005 werd bekend dat die onderscheiding er alsnog komt. Hoe kan het dat de Nederlandse minister Kamp van Defensie, die in eerste instantie niets van een onderscheiding wilde weten, er nu ineens anders over denkt?

Verguisd

De Poolse Parachutistenbrigade onder leiding van generaal Stanislaw Sosabowski deed er in de Slag om Arnhem, ook bekend als operatie Market Garden, alles aan zoveel mogelijk Britse soldaten te redden, maar werd verguisd en uiteindelijk vergeten.

Onterecht

Generaal Stanislaw Sosabowski en zijn manschappen kregen de schuld van het mislukken van operatie Market Garden in 1944. Maar ruim zestig jaar na dato blijkt dat volledig onterecht te zijn.

'Ongelooflijk nalatig'

Netwerk meldde vorig jaar september dat koningin Wilhelmina twee keer vroeg om een onderscheiding voor de Poolse generaal Sosabowski, maar dat dit werd geweigerd door de toenmalige kabinetten. Prins Bernhard opperde in diezelfde uitzending dat de Nederlandse regering alsnog een officiële onderscheiding zou moeten geven aan de Poolse veteranen. 'Ongelooflijk nalatig' vond de prins het van Nederland dat deze mensen niet waren beloond voor hun moed.

Kabinetbesluit

Minister Kamp van Defensie wilde in eerste instantie niks weten van een onderscheiding voor generaal Sosabowski en zijn mannen. Hij beriep zich op een kabinetbesluit van 1952, dat inhoudt dat er geen koninklijke militaire dapperheidsmedailles in verband met de Tweede Wereldoorlog mogen worden uitgereikt.

Motie

Daarop diende de VVD en de PvdA een motie in om alsnog een onderscheiding toe te laten kennen. Die nam de Tweede Kamer unaniem aan. Daarop liet Kamp onderzoeken of de Polen toch een postume onderscheiding kunnen krijgen.

Dapperheidsonderscheiding

Afgelopen vrijdag, 09.12.2005 werd duidelijk dat de ministerraad op voorstel van minister Kamp heeft besloten de Parachutistenbrigade postuum de Militaire Willems-Orde toe te kennen. Daarnaast krijgt generaal Sosabowski postuum de dapperheidsonderscheiding de 'Bronzen Leeuw'.

Bron: Netwerk

ODZNACZENIA

Biurokratyczne i polityczne względy przez przeszło 60 lat były przeszkodą w przyznaniu żołnierzom polskim walczącym podczas II wojny światowej w bitwie o Arnhem, odznaczenia za ich bohaterstwo i wale walki. W piątek, 9 grudnia 2005 r. dowiedzieliśmy się, iż odznaczenia zostaną jednak przyznane. Jak jest to możliwe, że minister obrony narodowej Królestwa Niderlandów - Kamp, który początkowo sprzeciwiał się przyznaniu orderów, w ostatnich dniach zmienił zdanie?

Przemilczani

Bohaterstwo Polskiej Brygady Spadochronowej pod dowództwem generała Stanisława Sosabowskiego, biorącej udział w bitwie o Arnhem, (znanej również jako operacja Market Garden), która zrobiła wszystko co możliwe aby uratować jak najwięcej żołnierzy brytyjskich, zostało najpierw przemilczane, a w końcu zapomniane.

Krzywdzające opinie

General Stanislaw Sosabowski i jego żołnierzy uznano winnymi za niepowodzenie operacji Market Garden w 1944 roku. Przeszło 60 lat później, okazuje się to bezpodstawne i całkowicie niezgodne z prawdą historyczną.

„Niewiarygodna niedbalosc”

We wrześniu ubiegłego roku w programie telewizji holenderskiej „Netwerk” podano informacje, iż królowa Wilhelmina dwukrotnie zwracała się o przyznanie odznaczenia generalowi Sosabowskiemu, jednak prosby te zostały przez ówczesny rząd odrzucone. Z tego samego źródła dowiadujemy się, iż również książę Bernard zwracał się o przyznanie przez rząd holenderski, oficjalnych odznaczeń dla polskich kombatantów.

„Niewiarygodna niedbalosc” – tych słów użył książę oceniając stanowisko Holandii w sprawie odznaczeń dla polskich kombatantów, za ich odwagę.

Ustawa rządu

Minister obrony Kamp początkowo przeciwstawiał się nadaniu odznaczeń generalowi Sosabowskiemu i jego żołnierzom. Odwoływał się on do uchwały rządu z roku 1952, która to stwierdzała, iż żadne królewskie odznaczenie wojskowe, związane z walkami podczas II wojny światowej, nie mogą być nadawane.

Wnioski

Partie polityczne VVD (liberalowie) i PvdA (socjalisci) wystąpiły z ponownym wnioskiem o przyznanie odznaczeń, wniosek ten został jednogłośnie przyjęty przez sejm. Minister Kamp rozpoczął prace nad przyznaniem posmiertnych odznaczeń.

Medale za bohaterstwo

W piątek, 9 grudnia 2005 r. na wniosek ministra Kampa, rada ministrów podjęła decyzję o posmiertnym przyznaniu Polskiej Brygadzie Spadochronowej odznaczenia wojskowego Willems-Orde. Dodatkowo General Sosabowski otrzyma posmiertnie odznaczenie wojskowe za odwagę „Bronzen Leeuw”.

Zródło: Netwerk

EINDE 19e EN BEGIN 20e EEUW – OM DE WETENSCHAP EN OM DEN BRODE

Vanuit Polen, dat nog steeds niet op de landkaart bestond, trok de Poolse adellijke jeugd naar België. België erkende de certificaten van privé-scholen, waarvan er zich tamelijk veel op het gebied van de voormalige Poolse staat bevonden. Populair was de Universiteit Gent en de daaraan gekoppelde Ingenieursschool. Meer dan vijfhonderd Poolse studenten waren ingeschreven op het Handelsinstituut in Antwerpen. Zij ontbraken evenmin op de Technische School in Bergen, het Agronomisch Instituut in Gembloux of de Weversschool in Verviers. Meer dan duizend Poolse namen zijn op de Universiteit van Luik terug te vinden. De Polen studeerden eveneens exacte wetenschappen en sociale wetenschappen in Brussel. Sommige van hen zijn in België gebleven. Boleslaw Dobrowski en Henryk Arctowski namen deel aan de beroemde wetenschappelijke poolexpeditie op het legendarische schip 'Belgica'. De broers Henryk en Józef Wieniawscy leverden een bijdrage aan de Belgische muziek. Henryk, violist en componist, werd dirigent bij het Brusselse Conservatorium, Józef, pianist, componist en pedagoog, gaf leiding aan het Symfonieorkest van de Filharmonie. De pianist Juliusz Zarebski werd op de leeftijd van 26 jaar professor aan het Koninklijk Conservatorium. De beeldhouwer Cyprian Godebski was de auteur van de bustes van Belgische musici die de gang van het Conservatorium sierden. Stefan Pienkowski was een befaamd wis- en natuurkundige aan de Universiteit van Luik. In Stavelot zijn de eerste poëtische werken van Wilhelm Kostrowiecki ontstaan die later onder de naam **Guillaume Apollinaire** wereldberoemd is geworden.

Marie Curie-Sklodowska heeft tot zeven keer toe deelgenomen aan de Solvey-congressen in Brussel en in de Eerste Wereldoorlog werkte zij samen met koningin Elisabeth als verpleegster in het veldhospitaal in Hoogstade. Een van de vrienden des huizes was Ignacy Paderewski, wereldberoemd pianist en componist, de toekomstige premier en minister van buitenlandse zaken van Polen. Poolse afgestudeerden van Belgische scholen hebben meegewerkt aan de wederopbouw van het vaderland dat in 1918, na 123 jaren gevangenschap, eindelijk zijn vrijheid terugwon. Voormalige studenten van de Katholieke Universiteit Leuven hebben naar het voorbeeld van deze instelling en met de hulp van Belgen de KUL in Lublin opgericht. De eerste rector van de Poolse KUL werd in 1918 Idzi Radziszewski, afgestudeerde van de Belgische KUL en leerling van kardinaal Mercier. De daaropvolgende rectoren hadden ook aan de oudste Belgische Alma Mater gestudeerd. In het interbellum groeide de interesse voor België in Polen. Aan de tentoonstelling over Belgische schilderkunst, geopend door de president van de Republiek Polen, werd veel aandacht besteed in de pers van beide landen. Het tijdschrift 'Swiatowid' publiceerde een foto van koning Leopold met de dedicatie 'A la Pologne' en ook interviews met de premier, graaf de Broqueville, de minister van Staat en

de burgemeester van Brussel, Adolf Max, Paul Heysmans en Henri Jaspar. Aan het begin van de 20e eeuw verscheen er een nieuw type emigrant die het vaderland, geteisterd door de economische crisis, 'om den brode' verliet. In 1911 begon de economische emigratie naar België, gebaseerd op een officiële rekrutering van arbeiders conform de behoeftes van de Belgische werkgevers. Kort na de Eerste Wereldoorlog waren dat voornamelijk mijnwerkers uit Westfalen en andere delen van Duitsland. In de jaren 1920-1938 kwamen er ongeveer zestigduizend Polen naar België. Onder de mijnwerkers die zich voornamelijk in de omgeving van Luik, Charleroi, Bergen en Genk vestigden, bevond zich eveneens een zekere **Edward Gierek** die in 1937 naar de mijnen in Zwartberg kwam.

Elf jaar later keerde hij terug naar zijn vaderland en in 1970 is hij de eerste partijsecretaris in het communistische Polen geworden, het ambt waardoor hij in binnen- en buitenland bekend is gebleken.

VOOR ONZE VRIJHEID EN DIE VAN JULLIE – VOOR DE TWEDE KEER

Tijdens de Tweede Wereldoorlog heeft de Polonia zich actief ingezet in de ondergrondse beweging in de strijd tegen de bezetter. De Polen werden lid van organisatie en gevechtsgroeperingen van het Belgische verzet. Het is bekend dat er in de jaren 1940-44 meer dan tweeduizend Polen deel hebben genomen aan partizanenactiviteiten, en dat voornamelijk in de Ardennen.

Aan de bevrijding van dit gedeelte van Europa heeft generaal Maczek 1e Pantserdivisie deelgenomen die 15.000 soldaten telde en 250 tanks. De gevechten van de 1e Divisie op het grondgebied van België duurden van 6 september tot 1 oktober 1944. De strijdroute van de Divisie leidde via Ieper, Tielt, Roeselare, St-Niklaas, Lokeren, Merksplas naar Antwerpen. Meer dan 200 gesneuvelde Poolse soldaten hebben hun rustplaats gevonden op het Pools Militair Kerkhof in Lommel. De stad Tielt toonde haar dankbaarheid aan de bevrijders door het centrale plein van de stad naar generaal Maczek te noemen en door gedenktekens te plaatsen voor de gesneuvelden. Op het bericht van de moeilijke materiële situatie van de generaal na de oorlog, kende de stad hem een levenslang pensioen toe (hij overleed in 1994).

EN WEER TERUG OP DE GASTVRIJE BELGISCHE BODEM

De periode na de oorlog is een tijd van intensieve migratie. In het kader van een georganiseerde repatriëring zijn een paar duizenden mensen naar Polen teruggekeerd. Vanwege de ommekeer in de politieke situatie in het vaderland besloten veel soldaten echter zich permanent in België te vestigen. Onder de nieuwkomers waren voormalige krijgsgevangenen en gevangenen van de concentratiekampen alsook talrijke vertegenwoordigers van de Poolse adel die het communistische Polen massaal hebben verlaten. De vertegenwoordigers van

de vooraanstaande geslachten werden op Belgisch bodem gastvrij ontvangen: Sapieha, Drucki-Lubecki, Palter-Zyberek, Czartoryski, Lubomirski, Janta-Polczynski, Ciechanowski, Jelowiecki, Komorowski.

AAN BEIDE KANTEN VAN HET IJZEREN GORDIJN

Het ijzeren gordijn dat beide landen scheidde die zich nu in twee verschillende invloedzones bevonden, was nooit helemaal ondoordringbaar. Reeds in 1948 kwam de Belgische dichter en schrijver, René Lyr, naar het vredescongres in Wroclaw. Het resultaat van deze reis was zijn boek *Clair de la lune sur la Vistule*. Er kwamen nog steeds Poolse studenten naar België. Een paar keer is de jonge Karol Wojtyla, de latere Johannes Paulus II, er verschenen, die met kardinaal Joseph Cardijn bevriend was. De muziekiefhebster, koningin Elisabeth, kwam reeds in 1955 naar Polen om aan het Chopin concours deel te nemen. Polen stuurde zijn delegatie en journalisten naar de Wereldtentoonstelling die in 1958 in Brussel werd georganiseerd. Langzamerhand werd het gordijn opgetrokken.

In de jaren '60 zijn Polen en België talrijke contacten op politiek niveau aangegaan. Het plan van Adam Rapacki uit 1957, voorgedragen op het forum van de Algemene Vergadering van de VN en betreffende het opzetten van een atoomwapenvrije zone, heeft een grote interesse opgewekt bij de Belgische politici. Het bezoek van minister Paul-Henri Spaak in Polen in 1963 opende een periode van intensieve gesprekken. België, geïnteresseerd in een verandering van de politiek van het Westen, heeft het beroemde rapport van Harmel opgemaakt waarin o.a. het streven naar een 'derde weg' was opgenomen welke het mogelijk zou maken om in contact te komen met de satellietlanden van de Sovjetunie en hun onafhankelijkheid zou bevorderen. Helaas leidden de gebeurtenissen in Polen in het jaar 1968 ertoe dat de onderhandelingen werden verbroken. Rapacki, die bij de Belgen in hoog aanzien stond, heeft zijn functie neergelegd. De Pools-Belgische dialoog is na het bezoek van Edward Gierek in 1973, die reeds als Eerste Secretaris van het Centraal Comité van de partij PZPR naar België was gekomen, heropgevat.

Het bezoek van premier **Leo Tindemans** twee jaar later aan Polen, afgesloten met de ondertekening van de 'Plechtige declaratie betreffende de samenwerking tussen Polen en België' met daarin 12 internationale overeenkomsten, leidde tot een nauwere samenwerking. Hierop volgden talrijke wederzijdse bezoeken van partijleiders, staatshoofden, parlementariërs, vertegenwoordigers van verschillende organisaties en uiteindelijk van het Belgische koningspaar. In 1975 werden er overeenkomsten ondertekend over economische uitwisseling en samenwerking op het gebied van handel. De wederzijdse relaties werden met verdere elementen verrijkt, en dit heeft tot het einde van 1981 geduurd.

Toen werd in Polen de staat van beleg afgekondigd.

ONDER HET PAROOL VAN DE SOLIDARITEIT

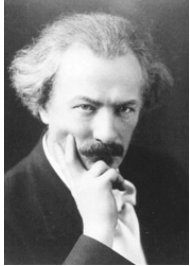
De inwoners van België bleven weer niet stil staan bij het lot van de Polen. Er werden weer emigranten opgenomen (ongeveer vijfduizend), grotendeels jong en opgeleid, en men heeft hen een permanent verblijf mogelijk gemaakt. Bijna meteen nadat de staat van beleg was uitgeroepen, begon men massaal humanitaire transporten te organiseren die bijna elke dag naar de verste uithoeken van Polen vertrokken. De winter was daar dat jaar bijzonder streng en de winkels in Polen helemaal leeg. De vrijgevigheid van de Belgen overtrof alle verwachtingen, de transporten naar Polen gingen een paar jaar lang door. Soms vormden zij een gelegenheid om nauwere contacten met de Poolse oppositie te leggen. Het is daarom niet vreemd dat de activisten van 'Solidarnosc' in 1982 besloten hebben om juist in België een bureau te openen voor de coördinatie van de activiteiten van de vakbond in het Westen. De Belgische katholieke vakbonden die over een Poolse afdeling beschikten, hebben toen veel hulp geleverd. De humanitaire hulp aan particulieren en instituties in Polen duurt trouwens tot de dag van vandaag. Nog in 2001 zijn er 84 bewijzen afgegeven aan hulporganisatoren die geschenken ter waarde van 20 miljoen Belgische frank voor Poolse ziekenhuizen, kindertehuizen, scholen en parochies hebben bijeengebracht.

De val van het communisme en van het sovjetblok heeft de wederzijdse contacten opnieuw aangewakkerd. De algemene richting van de ontwikkeling ervan wordt aangegeven door de Gezamenlijke Declaratie van de Poolse en Belgische Regeringen die tijdens het officiële bezoek van president Walesa in 1991 aan Brussel werd ondertekend. Het aantal wederzijdse bezoeken groeit systematisch – in 2001 waren er zelfs 24!

KONIEC XIX I POCZATEK XX WIEKU

Z Polski, która ciągle jeszcze nie istniała na mapie, zaczęła przybywać do Belgii młodzież arystokratyczna. Belgia uznawała dyplomy prywatnych szkół, licznie występujących na terenach ówczesnej Polski. Największą popularnością cieszył się Uniwersytet Gandawski i połączona z nim Szkoła Inżynieryjna. Ponad 500 polskich studentów zapisanych było w Instytucie Handlowym w Antwerpii. Nie brakowało ich również w Szkole Technicznej w Bergen, Instytucie Agronomicznym w Głębokim, czy też Szkole Tkactwa w Verviers, a w rejestrze studentów Uniwersytetu w Luik, znalazło się ponad 1.000 Polaków. Na Brukselskich uczelniach polskich studentów można było znaleźć na wydziałach nauk, zarówno społecznych, jak i ścisłych. Niektórzy z nich pozostali w Belgii. Bolesław Dobrowolski i Henryk Arctowski uczestniczyli w słynnej ekspedycji polarnej na legendarnym statku „Belgica”. Bracia Henryk i Józef Wieniawscy przyczynili się do wzbogacenia belgijskiej muzyki. Henryk, skrzypek i kompozytor, został

dyrygentem w Konserwatorium w Brukselii, natomiast Józef, pianista, kompozytor oraz pedagog, kierował orkiestra symfoniczna Filharmonii. Pianista Juliusz Zarebski w wieku 26 lat został profesorem Konserwatorium Królewskiego. Rzeźbiarz Cyprian Godebski był twórcą popiersi muzyków belgijskich, które to zdobiły hol konserwatorium. Stefan Pienkowski był słynnym matematykiem i fizykiem na Uniwersytecie w Luik. W Stavelot powstały pierwsze prace poetyckie Wilhelma Kostrowickiego, który światową sławę osiągnął pod pseudonimem Guillaume Apollinaire.

Maria Curie-Skłodowska siedmiokrotnie brała udział w Solvey-Kongresach w Brukselii, a podczas I Wojny Światowej pracowała razem z królową Elżbieta jako pielęgniarka w szpitalu polowym w Hoogstade. Jednym z przyjaciół domu (rodziny królewskiej) był **Ignacy Paderewski**, światowej sławy pianista i kompozytor, przyszły premier i minister spraw zagranicznych Polski. Polscy absolwenci belgijskich uczelni brali aktywny udział w odbudowie ojczyzny, która w 1918 r. po 123 latach niewoli, odzyskała niepodległość. Byli studenci Katolickiego Uniwersytetu w Leuven korzystając z doświadczenia i pomocy Belgów utworzyli KUL w Lublinie. Jego pierwszym rektorem został w 1918 Ildzi Radziszewski, absolwent belgijskiego KUL-u i student kardynała Mercier. Również kolejni rektorzy studiowali na najstarszej belgijskiej Alma Mater. W okresie międzywojennym wzrastało w Polsce zainteresowanie Belgia. Wystawie malarstwa belgijskiego, otwartej przez prezydenta Rzeczypospolitej, poświęcona została uwaga zarówno w prasie polskiej, jak i belgijskiej. Czasopismo „Światowid” opublikowało fotografie króla Leopolda z dedykacją „A la Pologne”, jak również wywiady z premierem, ministrem stanu i burmistrzem Brukseli.

Na początku XX w. pojawił się nowy typ emigranta, który opuszczał dotkniętą kryzysem ekonomicznym ojczyznę wyruszając „za chlebem”. W 1911 r. rozpoczęła się emigracja ekonomiczna do Belgii, bazowana na oficjalnej rekrutacji robotników odpowiadającej potrzebom belgijskich pracodawców. Na krótko po zakończeniu I wojny światowej, byli to przede wszystkim górnicy z Westfalii i innych regionów Niemiec. W latach 1920-1938 przybyło do Belgii około 60 tys. Polaków. Wśród górników, którzy osiedlali się w okolicach Luik, Charleroi, Bergen i Genk, znalazł się również niejaki Edward Gierek, który w 1937 r. przybył do kopalni w Zwartberg. Jedenastę lat później został on pierwszym sekretarzem partii w komunistycznej Polsce, stanowisko dzięki któremu zasłynął zarówno w kraju, jak i za granicą.

ZA NASZA I WASZA WOLNOŚĆ - PO RAZ DRUGI

Podczas drugiej wojny światowej Polonia aktywnie uczestniczyła w podziemnej walce przeciwko okupantom. Polacy zostali członkami organizacji i oddziałów walczących belgijskiego ruchu oporu. Powszechnie znany jest fakt, że w latach 40-44 ponad 2.000 Polaków wzięło udział w walkach partyzanckich, a to przede wszystkim w Ardenach.

W wyzwoleniu tej części Europy wzięła udział 1. Dywizja Pancerna generała Maczka, licząca 15.000 żołnierzy i 250 czołgów. Walki 1. Dywizji trwały od 6 września do 1 października 1944 roku. Droga 1. Dywizji prowadziła przez Ieper, Tielt, Roeselare, St-Niklaas, Lokeren, Merksplas do Antwerpi. Ponad 200 polskich żołnierzy znalazło miejsce spoczynku na Polskim Cmentarzu Wojskowym w Lommel. Miasto Tielt okazało swoją wdzięczność wyzwolicielom poprzez nazwanie swojego głównego placu w mieście imieniem Generała Maczka oraz odsłonięciem pomnika i tablicy pamiątkowej dla poległych. Na wieści o trudnej sytuacji materialnej generała Maczka po zakończeniu wojny, miast Tielt przyznało mu dożywotnią pensję (zmarł w 1994).

POWRÓT DO GOSCINNEJ BELGII

Okres powojenny charakteryzuje się silną migracją. W ramach zorganizowanej repatriacji kilka tysięcy Polaków wróciło do kraju. Z uwagi na zmianę sytuacji politycznej na ojczyźnie wielu żołnierzy zdecydowało się pozostać w Belgii. Pomędzy nowo napływającymi znaleźli się byli więźniowie wojenni, więźniowie obozów koncentracyjnych, jak również liczni przedstawiciele polskiej arystokracji, która masowo opuszczała komunistyczną Polskę. W Belgii gościnnie przyjęci zostali przedstawiciele czołowych rodów, takich jak: Sapieha, Drucki-Lubecki, Palter-Zyberk, Czartotyski, Lubomirski, Janta-Polczyński, Ciechanowski, Jelowiecki, Komorowski.

PO OBU STRONACH ŻELAZNEJ KURTINY

Żelazna kurtyna, która oddzieliła obydwa kraje znajdujące się w dwóch różnych strefach wpływów, nigdy nie była całkowicie szczelna. Już w 1948 r. przybył na kongres pokojowy we Wrocławiu, belgijski poeta i pisarz, René Lyr. Rezultatem tej podróży była książka „Clair de la lune sur la Vistule” (Księżycowe światło nad brzegami Wisły). Ciągłe też napływali do Belgii polscy studenci. Kilkakrotnie pojawił się tu młody Karol Wojtyła, późniejszy Jan Paweł II, który zaprzyjaźniony był z kardynałem Józefem Cardijnem. Miłośniczka muzyki - **królowa Elżbieta** - wzięła udział w konkursie Szopenowskim zorganizowanym w Polsce w 1955 roku.

Również Polska wysłała swoją delegację oraz dziennikarzy na Wystawę Światową, która miała miejsce w Brukseli w 1958 roku. Powoli kurtyna zaczęła się podnosić. Lata 60-te zaznaczyły się licznymi kontaktami politycznymi pomiędzy Polską a Belgią. Przedstawiony na forum Walnego Zebrania Narodów Zjednoczonych w roku 1957 plan Adama Rapackiego, dotyczący utworzenia strefy wolnej od broni jądrowej, wywołał ogromne zainteresowanie belgijskich polityków. Wizyta ministra Paula-Henriego Spaaka w Polsce w 1963 r. rozpoczęła okres intensywnych rozmów. Belgia zainteresowana zmianą polityki Zachodu sporządziła słynny raport Harmela, który m.in. dotyczył dążenia do tzw. „trzeciej drogi” umożliwiającej nawiązanie

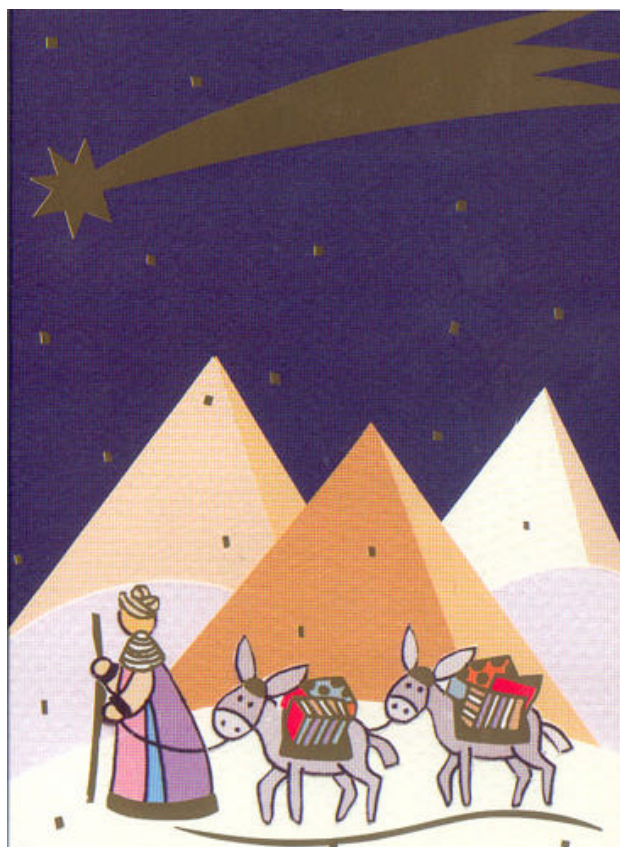
kontaktów z satelitami Związku Radzieckiego i popierającej niezależność tych krajów. Niestety wydarzenia w Polsce w 1968 roku doprowadziły do w Belgii Edwarda Gierkiego, będącego już wówczas Pierwszym Sekretarzem Komitetu Centralnego PZPR. Do bliższej współpracy doprowadziła wizyta premiera Leo Tindermansa w Polsce 2 lata później, która zakończona została podpisaniem „Uroczystej deklaracji dotyczącej współpracy pomiędzy Polską i Belgią” oraz zawartych w niej 12 międzynarodowych umów. Spotkanie to zaowocowało licznymi wzajemnymi wizytami przywódców partyjnych, głów państwa, parlamentarzystów, przedstawicieli różnych organizacji oraz belgijskiej pary królewskiej. W 1975 r. podpisano umowy dotyczące wymiany ekonomicznej i współpracy handlowej. Wzajemne stosunki były ciągle wzbogacane, a trwały to do roku 1981, kiedy to w Polsce ogłoszony został stan wojenny.

POD HASLAMI SOLIDARNOSCI

Mieszkańcy Belgii ponownie zareagowali na sytuację Polaków. Zaczęto przyjmować polskich emigrantów (około 5.000) w większości młodych i wykształconych, którzy otrzymali pozwolenie na stały pobyt. Niemalże natychmiast po ogłoszeniu stanu wojennego zaczęto organizować transporty humanitarne, które każdego dnia docierały do najdalszych zakątków Polski. Zima tego roku była w Polsce wyjątkowo ostra, a w sklepach panowały pustki. Szczodrość Belgów przekroczyła wszelkie oczekiwania, transporty do Polski organizowano przez wiele lat i stanowiły one czasem

zerwania rozmów. Rapacki, wysoko ceniony przez Belgów, ustąpił ze swojej funkcji. Dialog polsko-belgijski został wznowiony w 1973 r. po wizycie możliwości nawiązywania bliższych kontaktów z opozycją. Nie dziwi więc, że działacze Solidarności zdecydowali się w 1982 r. na otwarcie właśnie w Belgii biura koordynującego działalność związku na zachodzie Europy. Belgijskie katolickie związki zawodowe zajmujące się oddziałem polskim udzieliły wtedy wiele pomocy. Pomoc humanitarna dla osób prywatnych oraz instytucji w Polsce prowadzona jest zresztą do dzisiaj. Jeszcze w 2001 r. 84 organizacje charytatywne przekazały dary wartości 20 milionów franków belgijskich polskiemu szpitalom, domom dziecka, szkołom i parafiom.

Upadek komunizmu i rozpad bloku sowieckiego umożliwił ponowne nawiązanie obopólnych kontaktów. Ogólny kierunek rozwoju nakreślony został we Wspólnej Deklaracji rządów polskiego i belgijskiego, która podpisana została w 1991 r. podczas oficjalnej wizyty prezydenta **Walesy**. Liczba wzajemnych wizyt rośnie systematycznie, w roku 2001 było ich nawet 24.

*Gezonde en vrolijke Kerstdagen
en een
Gelukkig Nieuwjaar
vanwege
het
Bestuur*

*Zdrowych i pogodnych Świąt
Oraz
Szczęśliwego Nowego Roku
zyczy
Zarząd*

INSCHRIJVINGSFORMULIER NIEUW LID 2006

Aaanspreektitel: Dhr. – Mevr. – Fam.
Pan, Pani, Panstwo

NAAM: VOORNAAM:
Nazwisko Imie

STRAAT: NR. Bus:
Ulica

POSTCODE: GEMEENTE:
Kod pocztowy Miejscowosc

Tel Fax GSM

E-mail adres:

Wenst lid te worden van het VERBOND VAN POOLSE OUD STRIJDEERS &
VETERANEN VAN DE 1° PANTSERDIVISIE VAN GENERAAL MACZEK IN BELGIE vzw
Pragnie zostac czlonkiem: Związku Polskich Kombatanów i Weteranów 1 Dywizji Panczernej Ge. Maczka w Belgii. vzw

En betaal hiervoor: Euro op het rekeningnummer: 403-6072151-24
Placi

Aantal personen:
Ilosc osób

Handtekening:
Podpis

Lid - 10 Euro
Czlonek

Steunend lid - 15 Euro
Sympatyzant

Ere lid - 25 Euro
Czlonek honorowy

AUB TERUG STUREN NAAR:

V.P.O. & 1°PI.Ps.Div.Be. vzw
Huybergsebaan 5
2910 Essen